

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

3.1 แผนการดำเนินการ

- 3.1.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น
- 3.1.2 ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3.1.3 สร้างแบบสอบถาม
- 3.1.4 เก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.1.5 ประเมินและสรุปผล
- 3.1.6 จัดทำเอกสาร

3.2 ขอบเขตการศึกษา

3.2.1 ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาผลการนำระบบการบริหารสินค้าคงคลังโดยผู้ขาย (Vendor Managed Inventory: VMI) มาใช้สำหรับการบริหารงานเวชภัณฑ์ยาของโรงพยาบาลพื้นที่เขต 1 ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยการศึกษาในเรื่องดังนี้

1. การประเมินผลการบริหารเวชภัณฑ์ตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารเวชภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคลังเวชภัณฑ์ ได้แก่
 - (1) การจัดซื้อจัดหา
 - (2) การควบคุมคงคลังและการสำรองยา (งานคลังเวชภัณฑ์)
2. การประเมินผู้ขายจากการใช้ระบบสินค้าคงคลังโดยผู้ขายตามแนวคิดของ Zhiming Zhang et al. (2004) (Ki-Seok Choi et al. ,2004) (Johns Hopkins Medicine ,2007) ได้แก่
 - (1) ด้านราคา (Net Price)
 - (2) ด้านคุณภาพ (Quality)
 - (3) การจัดส่ง (Delivery) ได้แก่ เวลา และความผิดพลาดในการจัดส่ง
 - (4) การติดต่อสื่อสาร (Communication)
3. ผลทางอ้อมในด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายเภสัชกรรมจากการใช้ระบบบริหารสินค้าคงคลังโดยผู้ขาย ได้แก่ การรักษาพยาบาล และการให้การบริบาลเภสัชกรรม การพัฒนาองค์กร

3.2.2 ขอบเขตประชากร

เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานบริหารเวชภัณฑ์ของโรงพยาบาลพื้นที่เขต 1 ในสังกัด
กระทรวงสาธารณสุข 86 แห่ง จำนวน 86 คน ได้แก่

- จังหวัดเชียงใหม่	จำนวน	21 แห่ง
- จังหวัดลำพูน	จำนวน	6 แห่ง
- จังหวัดลำปาง	จำนวน	12 แห่ง
- จังหวัดแพร่	จำนวน	7 แห่ง
- จังหวัดน่าน	จำนวน	13 แห่ง
- จังหวัดพะเยา	จำนวน	5 แห่ง
- จังหวัดเชียงราย	จำนวน	16 แห่ง
- จังหวัดแม่ฮ่องสอน	จำนวน	6 แห่ง

3.3 วิธีการศึกษา

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการรวบรวมแบบสอบถามผลการใช้ระบบการบริหารสินค้าคงคลังโดยผู้ขายของโรงพยาบาลพื้นที่เขต 1 ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 86 แห่ง โดยแจกแบบสอบถามให้กับเภสัชกรที่ใช้ระบบบริหารสินค้าคงคลังโดยผู้ขายที่เข้าร่วมประชุมวิชาการในวันที่ 6 สิงหาคม 2550 จำนวน 58 ชุด และส่งแบบสอบถามเพิ่มเติมทางไปรษณีย์ จำนวน 28 ชุด ได้รับกลับคืน จำนวน 24 ชุด ดังนั้นจึงเก็บแบบสอบถามได้เพียง 82 ชุด

(2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ บทความ รายงาน เอกสารทางวิชาการ งานวิจัย ตำรา ข้อมูลทางสถิติที่ได้จากหน่วยงานของรัฐ โดยศึกษาค้นคว้าจากเว็บไซต์ และวารสารวิชาการ

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม(ภาคผนวก ก) เพื่อใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลระบบการบริหารสินค้าคงคลังโดยผู้ขายสำหรับการบริหารงานเวชภัณฑ์ยาของโรงพยาบาลพื้นที่เขต 1 ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีทั้งหมด 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงพยาบาล ได้แก่ ประเภทโรงพยาบาล ขนาดโรงพยาบาล จำนวนผู้ป่วยโดยเฉลี่ย จำนวนสถานบริการระดับรองในความรับผิดชอบ ผู้ปฏิบัติงานสั่งซื้อยา จำนวนยาในบัญชียาโรงพยาบาล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา ตำแหน่ง อายุการทำงาน ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์

ส่วนที่ 3 การบันทึกข้อมูลของระบบสินค้าคงคลังโดยผู้ขาย ได้แก่ ความพร้อมของระบบ เช่น จำนวนคอมพิวเตอร์ที่สามารถบันทึกข้อมูลเข้าระบบ ผู้บันทึกข้อมูล ความถี่ในการบันทึกข้อมูล จำนวนยาที่ใช้ระบบ VMI ความยุ่งยากในการบันทึกข้อมูล

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการใช้งานในด้านบริหารเวชภัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารสินค้าคงคลังโดยผู้ขาย 2 ด้าน ตามเกณฑ์มาตรฐานพัฒนางานเภสัชกรรมด้านการบริหารเวชภัณฑ์ ได้แก่

(1) งานจัดซื้อจัดหา ประกอบด้วย

- การวางแผนจัดซื้อ
- การดำเนินการตามแผนจัดซื้อ
- ขั้นตอนการดำเนินการจัดซื้อ
- การขออนุมัติดำเนินการ
- การสั่งซื้อในด้านระเบียบพัสดุ
- ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน
- จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน

(2) งานคลังเวชภัณฑ์ ประกอบด้วย

- การสำรองยา
- ครรชณ์มูลค่ายาคงคลัง
- ยาหมดอายุ
- ยาเสื่อมสภาพ
- ยาขาดคลัง
- ยาที่ไม่มีการเบิกจ่ายเกิน 1 ปี

- การกระจายยาไปยังสถานบริการระดับรอง
- ประสิทธิภาพในการจัดการคลังยา
- ต้นทุนการจัดการคลังยา

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผู้ขายจากการใช้ระบบสินค้าคงคลังโดยผู้ขาย 7 ด้าน โดยอ้างอิงจากแนวคิดของ Zhiming Zhang et al. (2004) Zhiming Zhang et al. (2004) และ Johns Hopkins Medicine (2007) ได้แก่

- (1) ด้านคุณภาพ (Quality) หมายถึง ยาที่หมดอายุหรือเสื่อมสภาพ
- (2) ด้านราคา หมายถึง ราคาต่อหน่วยบรรจุ(Unit Price)
- (3) การรับคำสั่งซื้อที่ผิดพลาด (Error Order)
- (4) เวลาที่ใช้ในการจัดส่ง (Delivery date)
- (5) จำนวนสินค้าที่จัดส่ง(Quantity) หมายถึง ความครบถ้วนของสินค้าที่จัดส่ง
- (6) การติดต่อสื่อสาร(Communication) โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้ระบบ
- (7) การบริการโดยรวม

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ในการใช้ระบบในด้านอื่นๆ ประกอบด้วย

- (1) ด้านการรักษาพยาบาล เช่น ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นที่ได้รับผลกระทบในทางอ้อม ได้แก่ แพทย์, พยาบาล, ผู้ป่วย โดยวัดจากข้อร้องเรียนเรื่องยาที่ใช้ระบบ VMI
- (2) ด้านการให้บริการเภสัชกรรม
- (3) ด้านการพัฒนาองค์กร

3.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จะนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาจำนวนร้อยละ (Percentage) และการหาค่าเฉลี่ย (Mean)

คำถามในส่วนที่แสดงความคิดเห็นเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จะใช้มาตรวัดแบบลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกณฑ์ในการให้คะแนนแต่ละระดับมีดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549)

ระดับของความคิดเห็น	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
เฉยๆ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

นำข้อมูลข้างต้นมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและนำมาแปรความหมายตามเกณฑ์

ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	จัดอยู่ในระดับ
4.51 – 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.51 – 4.50	เห็นด้วย
2.51 – 3.50	เฉยๆ
1.51 – 2.50	ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.50	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

คำถามในส่วนที่แสดงความคิดเห็นใช้สถิติอ้างอิงแบบมีพารามิเตอร์ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance: ANOVA)

3.4 ระยะเวลาในการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 3 เดือน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2550 – เดือนสิงหาคม 2550